DIN ŢARA ZIMBRULUI (1918)

* CUGETAREA

Pe cârma lumilor plecată,
Cu ochii mari ţintiţi în zare,
Veghează-n noaptea-ntunecată
De-a pururi treaza cugetare.

Tăindu-şi drum adânc, ca plugul,
De-a lungul veşniciei grele,
Sub mâna ei se mişcă crugul
Cu-ntregul lui alai de stele.

Ea ţine firul ce măsoară
Genunile de sub picioare,
Dar nici o clipă n-o-nfioară,
Vultorile spăimântătoare.

Când neguri oarbe vin ca fumul
Şi cerul pare fund de iaduri,
Ea singură găseşte drumul ,
Şi-ndreaptă prora către vaduri.

Acolo-n larguri întâlneşte
Ostrove mari de idealuri,
La sânul căror poposeşte
Zvârlindu-şi ancora în valuri.

Dar iar spre ţintă se-ndrumează,
Către limanuri neştiute
Stând, sus, de veghe, pururi trează,
La cârma lumilor tăcute.

* GANIMEDE

Deşi adânci porniri mă cer
Să urc spre bolta-n veci albastră,
Eu nu-nţeleg povestea voastră
Cu tânărul furat la cer.

De-ar fi ca să mă-nalţ spre stele
__Chemat l-al zeilor sobor
Eu n-aş primi altfel să zbor
Decât cu aripile mele.

Răpit de vulturul lui Joe,
Întregul cerului senin

Mi-ar fi doar temniţă şi chin
De n-aş putea să-l tai în voie.

Şi nu m-ar bucura înaltul
Olimp, etern ispititor,
De nu l-aş fi atins din zbor,
Ci-n gheare lungi purtat de altul.

Râvnind lumina depărtată,
Mai bine trist privesc de jos,
Decât să trec neputincios
Cu aripa împrumutată.

Căci decât rob în cerul sfânt,
Urcat doar cu puteri străine,
De nu găsesc avântu-n mine,
Rămân mai bine pe pământ.

* ŢARII MELE

Deprins de veci cu nori şi vijelie
Stă pururi trainic muntele de stâncă.
Ce-i pasă lui că-n aspra-i temelie
Şivoaie rod şi ape iuţi mănâncă!

Ştiţi voi ce fac în cremenea bătrână
Atâtea ploi, cu munca lor grozavă?
O spală doar de clisă şi ţărână,
Dar lasă-ntreg străvechiul cheag de lavă.

În van puhoiu; spumegă şi creşte
Scobind prăpăstii fără de hotare:
Pe cât la poale râpa s-adnceşte,
Pe atât se-nalţă muntele mai tare.

__O, ţara mea, tu,culme-ncremenită,
De-atâta sânge roasă şi brăzdată,
Azi din adâncuri, grea şi neclintită,
Te-nalţi în slăvi mai sus ca niciodată!

* CÂND A FOST SĂ MOARĂ NECULUŢ

Când a fost să moară Neculuţ ciobanul

Tocmai o pornisem la atac, pe vale.

Cerul parcă-n ţandări îşi surpa tavanul
Şi-l lăsa să cadă peste noi în cale.

Urletul de tunuri nu avea zăstâmpuri...
Pretutindeni numai pâlnii, gropi şi jgheaburi...
Vălătuci de flăcări alergau pe câmpuri
Si veneau ca norii otrâviţii aburi.

Totuşi împânzisem poalele colinei
Şi urcam cu toţii coasta într-o fugă,
Când ne poticnirăm chiar la pragul clinei
Încâlciţi în sârme ca-ntr-o hălăciugă.

Neculuţ şi alţii, cei mai fără frică,
Au căzut acolo doborâţi de-o schijă,
Eu, văzând cum geme, şovăie şi pică
M-am trântit alături lângă el cu grijă.

Întrebând ce-l doare, nu mi-a spus de rană,
Mi-a vorbit de-acasă, pomenind copiii...
De sub ţâţa stângă însă ca pe-o vrană
Gâlgâia la sânge pe arzimea gliii.

Dând s-apuce-n mână ce-o-ntâlni în cale
Încleştase-n iarbă palmele-i voinice
Şi-ncordându-şi trupul îndoit din şale
Se căznea zadarnic să se mai ridice.

S-a zbătut o vreme, că era ca fierul
Numai vână-ntr-însul, falnic cum e pinul,
Dar văzând că grabnic o să-i treacă lerul
S-a lăsat pe spate contenindu-şi chinul.

...Mă simţeam departe, ca-ntr-o aiureală...
Nu ştiam, în mine sau afără oare
Auia un clopot groazinc a dogeală...
Şi-am sărit deodată iarăşi în picioare.

Înnoptase ziua în amiaza mare...
Silnică, lumina se cernea prin sită...
Se-nvârtea cu mine lumea tot mai tare,
Turburând vedrea-mi împăienjănită.

Neculuţ acuma căuta cu gura,
Îi ardea, sărmanul, sufletul de sete:
Azvârlisem însă ploscile de-a dura
Când veneam în goana cete după cete.

L-am lăsat acolo, că-i era totuna....
Se-mplinise doarăscrisa lui pe lume.
Închisese ochii dar şoptea într-una
Şi, strigând nevasta, o chema pe nume.

Şi-a rămas acolo, sub o curmătură,
Povânit pe-o parte, cam aşa-ntr-o rână,
Stând să ducă parcă fluierul la gură,
Cum şedea în munte, vara, sus la stână.

* SUNT CULMI ÎNFRICOŞATE

Sunt culmi înficoşate în sufletele noastre,
Dar nimeni nu le suie şi nimeni nu le-atinge,
Deasupra, peste neguri, furtună şi dezastre,
Pe ele niciodată lumina nu le stinge...

Acolo răsăritul trimite-ntâia rază,
Amurgul tot acolo lucirea lui din urmă,
Pe fruntea lor lumina de-a purui scânteiază
În chip de sărutare, ce-n veci nu se mai curmă.

Arareori un vultur cu aripe bălane
Rătacitor ajunge pe culmi, dar nu mai zboară,
Căci prins adânc de vraja seninelor arcane,
Rămâne sus acolo şi nu se mai coboară.

DIN VOLUMUL : POEME CU ÎNGERI (1927)

* L-AM LĂSAT DE-A TRECUT

L-am cunoscut de cum l-am zărit:
Trimis înadins de soartă,
Mi-a trecut pe la poartă
Şi nu s-a oprit.Era cu părul ca aurora,
Aripile, cu pene de lumină,
Lânced le târa la picioarele tuturora,
Prin pulbere şi tină.
Suia din prăpăstii? Cobora din stânci?
Acoperit de mister,
Cădeau peste le umbre mari şi-adânci,
Ca peste toţi cei ce vin din cer.
Nu purta sabie, n-avea-n mâna crinul,
Rătăcind pestradă,
Şi-a aruncat doar ochii la mine-n ogradă,
Unde năpădise cucuta şi pelinul.
Stam pe prispă, halucinat:
M-a văzut... nu m-a văzut?

Că nu mi-a luat aminte...
Era aşa de abătut,
Că n-am mişcat, n-am strigat,
L-am lăsat de-a trecut înainte.

* ÎNGERUL DIN ODAIE

Cine nu mă iartă
C-am îndrăznit?
Îngerul de la poartă
Nu m-a oprit;

Îngerul de la trepte
Nu s-a uitat.
Albe şi drepte
Trepte-am urcat;

Îngerul de la uşă
S-a dat la o parte...
Doamne, ce cătuşă
Ne mai desparte?...

Am intrat în odaie,
Ferestrele deschise:
Fata cea bălaie
(Îngerul din odaie)
Mi-ntinsese mâna şi murise.

* ÎNGER AMÂNAT

Au sunat prelung clopotele minţii,
Doruri vechi porniră cu lumini de ceară.
Dar s-a ridicat Noaptea ca o fiară,
Auind pustiu şi-arătându-şi dinţii...

Tu deabia sculat, intri iar în groapă.
Vântul duhurilor a încercat să bată...
Nu te mai faci înger, cum râvneai odată
Ajungi iar pământ şi te faci iar apă!

Coborând pe line aripi de suspine,
La un loc cu viermii, lin să nu-i deştepte.
Se ntoarce-n carne, alte vremi s-aştepte,
Albă îngereţe închegată-n tine!

Tac oprite-n loc clopotele grele...
Noaptea peste tine s-a lăsat pe labe;

Linge ,aţâţată, coastele ei slabe
Şi,ulmând lumina, mârâie spre stele.

...Te amâi... şi singur crezi în vraja Vrerii!
Vrerea ta acuma-i numai oase goale,
N-are-ncheietură bună, să se scoale,
Şi-i aţine Moartea calea învierii.

* ÎN PĂDURILE DE GÂNDURI

Se lasă fumul vremii greu,gros, înecăcios...
...Călcate, jefuite de toamna ce le-a ros,
Pădurile de gânduri îngălbenite tac.
Ici-colo fără voie,suspină un copac
Când, ultima-n cuibarul frunzişului ucis,
O frunză se desprinde din cranga unui vis,
Cercând uşor să zboare şi-n urmă pică lin
Pe mlaştinile minţii cu ape de venin.
Dar apele atinse se zvârcolesc sub ea,
O piatră detunată n-ar fi căzut mai grea.
Arar prin codrii negri mai scapără lumini:
Sunt ochi aprinşi de fiare, colţi lucii de jivini,
Ce, singure,uitatul domeniu mai străbat.
Căci poftele-s la pândă şi urile se bat
Pe unde altădată, temut de vânători,
Vrăjitul cerc de aur păştea culcat în flori.
Pe negre guri de peşteri el azi s-a mistuit,
Albinele simţirii de foame au murit
Pe fagurii vieţii, mâncaţi de urşi greoi
Iar stupii amintirii, prădaţi, se surpă goi
În scorburile unde bureţi miroase-a stârv;
Şi umbra copleşeşte copacii până-n vârf;
Mormanele de vrescuri, înăbuşind mustrări,
În codrii răi de gânduri au şters orice cărări...
... Pădurile de gânduri pe clipa vieţii tac.
Nu se clinteşte-n ele o creangă de copac.
Privind în pragul serii de nori avani răpus,
Un soare fără raze ce scapără-n apus
Şi-nchide, rece, ochii, zâmbind nepăsător...
... E noapte. Cerul moare de somn deasupra lor
Şi cugetele, negre pe zările pustii,
Alcătuiesc acuma un codru de stafii,
Cu oasele întinse, prin nori, mai sus de cer.
Tu, Doamne, ştii că-i bine şi-i drept ceea ce-ţi cer,
Nu zăbovi la ruga uscatelor păduri:
Trimite-un pâlc de îngeri, în spate cu securi.

* DUREREA

Oprită să urce în ceruri vreodată,
Durerea n-are aripi, să-şi facă vânt,
Ci calcă, peste lespezi încovoiată,
Înger pururi încătuşat de pământ.

Adâncu-i glas n-ajunge la stele...
Braţele-i vântură cenuşă şi lut,
Presărându-le peste răni grele.
Dar Domnul a ales-o de la-nceput.

În ochii ei luceşte,încă neînţeleasă,
Lumina, semnul lui izbăvitor,
Şi a pus-o mai presus, craiasă
Şi pildă îngerilor tuturor.
Ea nu ştie... Dar când somnul o doboară,
În miezul nopţii şi-al tăcerii,
Mari îngeri pe pământ coboară
Şi se pleacă de sărută picioarele durerii.

* LUMINăTORUL

Am fost ca nerodul din poveste

Ce cară soarele cu oborocul

În casă-i fără uşi fără ferestre...
Şi-şi blestema întunericul şi nenorocul.
Ieşeam cu ciubărele minţii,goale, afara,
În lumină şi pară,
Şi când mi se părea că sunt pline,
Intram, răsturnându-le-n mine.
Aşa ani de-a rândul
M-am canonit să car lumina cu gândul...
Atunci ai trimis îngerul tău să-mi arate
Izvorul luminii adevărate:
El a luat în mâini securea durerii
Şi-a izbit napraznic, fără milă,pereţii.
Au curs cărămizi şi moloz pusderii,
S-a zguduit din temelie clădirea vieţii,
Au curs lacrimi multe şi suspine,
Dar prin spărtura făcută-n mine,

Ca printr-un ochi de geam în zidul greu,
Soarele a năvălit înlăuntrul meu.
Şi cu el odată,
Lumea toată...
Îngerul luminător a zburat aiurea,
Lăsânduă-şi înfiptă securea;
Cocioaba sufletului de-atuncea însă-i plină
De soare, de slavă şi de lumină.

* BOTEZUL

Simt sufletul cum prin adâncul din mine curge, ca un râu,
Ce-şi mână turburele-i ape spre-o neştiută mare moartă,
Când deşerturi blestemate şi când prin holde mari de grâu,
Închis în albia vieţii, încolăcită ca o toartă.

Cu vaduri largi şi limpezişuri lin revărsate peste prund
Să-l poată trece orişicine, întoată voia, cu piciorul,
Sau cu vultori nebănuite şi ochiuri repezi, fără fund,
E-atât de îngheţat pe-alocuri că nu-l poţi sparge cu toporul.

Departe, la o cotitură, un Înainte-mergător,
Cu mâna dreaptă ridicată în semn de mistică minune,
Veghează tainic peste ape şi ochiul lui fulgerător
Străluminează mâlul negru, înseamnă aurul şi spune:

"Nu ştiu în piscul sterp, de unde ţâsneşti, nici cine te-a suit,
Nici cine-alături cu scâteia te-a pus în cremenea pustie,
Şi-apoi te stoarce şi te-mpinge pe praguri, nezăgăduit,
Ca iar din şesuri să te-nalţe în munţi, aşa de-o veşnicie...

Nu-ntreb ce ţări vei mai străbate călătorind astfel mereu,
Nu-ţi număr morile pe ţărmuri şi dacă marea e aproape,
Dar, suflete, tu azi eşti râul în care-un Fiu de Dumnezeu
Va coborî să se boteze şi, gol, sălăşlui-va-n ape!"

* ISUS PE APE

Isus umbla pe ape şi namile de valuri

Se prefăceau, supuse, în lespezi la picioare.

O pârtie, croită de-a dreptul până-n maluri
Îi netezea ca-n palmă talazuri şi vultoare

Departe-n sorbul lacom, cu vântul împotrivă,
Nevolnici, ucenici uitase să se roage;
Corabia, o coajă de nucă costelivă
Trosne în pumnii mării, clătindu-se din doage.

Furtuna înţepenită-i orbea cu praful apii
Şi pulberea amarăle înneca gâtlejul...
Dar tot vedeau cum colo se umilesc nahlapii
Şi-ntr-o cărare lină se schimbă-ntreg vârtejul.

Şi, încleştaţi de spaimă cu mâinile pe funii
Priveau cum uriaşa nălucă se tot duce:
Cu braţele în lături plute-n bătaia lunii
Tăind şi cer şi ape ca o imensă cruce.

* PREGĂTIRI DE CINĂ

Venise primăvara şi sterpele gorgoane
Cu tort de flori alese îşi peticeau chilimul...
Şi doldora de mărfuri,de bani şi caravane
Se pregătea de Paşte întreg Ierusalimul.

Pe uliţe un zbieret de miei fără-ncetare
Şi aburi calzi de azimi veneau din curţi vecine;
Copii, fugiţi din joacă, cereau, scâncind, mâncare
Şi s-agăţau de poala grăbitei gospodine.

Isus, din foişorul cu şiţa înverzită
Privea deşarte caznă şi robotul zadarnic...
O silă uriaşă şi-o milă nesfârşită,
Ca umbra şi luimna, luptau în el amarinc.

Chesat şi aprig, Iuda se tânguia la poartă
Oprind din drum cascpii cu mieii de vânzare
Ioan pleca la apă cu vasele de toartă,
Iar Petre-şi da cuţitul pe gresii şi amnare.

Cu multă greutate găsiră precupeţul
Ce s-a-nvoit să intre cu mielul în ogradă
Şi dup-o grea tocmeală, peşin plătindu-i preţul,
L-au înfăşcat şi veseli i l-au adus să-l vadă.

Era un miel molatic cu laţele plăviţe,
Mirositor a lapte--şi-l toropise somnul,
Cu fruntea cucuiată de două mici corniţe,
Şi prsimţind scaparea,a behăit spre Domnul.

Atunci duios şi paşnic, ca un păstoer din munte
Isus îl luă în braţe cu-adâncă sfâşiere,
Îl sărută cu sete pe bot,pe ochi şi pe frunte,
Apoi întoarse capul şi-l dete spre junchiere.

Cu mâneci suflecate voioşi îl apucară,
Îi scoaseră cordeaua, smulgându-i clopoţelul.
Doar Iuda-nţepenise, holbat,năuc pe scară
Privind sărurul tainic ce osândise mielul.

* CINA CEA DE TAINĂ

Băteai domol şi norii silnici cerneau zadarnic să te-ascundă

Când ţi-am deschis, în noaptea ceea, cămara-mi sufletului scundă.

De cum intraşi, târând lumina de lunga-Ţi haină aninată,
Chilerul mi-a părut mai muced, poiata mai întunecată.

Dar ridicaşi din tindă mâna uşor spre-a binecuvânta,
Şi iată, se bolti tavanul,-nălţându-se deasupra Ta.

Te-am cunoscut, deşi veniseşi un tanic oaspe nechemat,
Şi-am priceput că Ţi-este sete şi încă, Doamne, n-ai cinat.

"M-am abatut să fac la tine, de-ngădui, cina cea de taină.
Chiverniseşte pentru Paşte şi pune-ţi grabnic altă haină,

Adună rudele şi soţii cu slugile la sărbătoare,
Şi toarnă apă caldă-n vase, să-i spăl frăţeşte pe piciore".

"Stăpâne, Ţi-am răspuns şi glasul în gât mi se facuse ghem
În tot pământul n-am pe nimeni să vie-atuncea când îl chem.

Sărac şi fără de prieteni mă ocolesc de mult drumeţii,

Căci n-am nici azimă, nici sare pe masa goală a vieţii.

Priveşte, ca-n pustietate-i: Doar eu în faţa Ta mă scol
Şi nu-i o dramură de pâne să-ţi pun 'nainte pe pristol"...

...Atunci spre inima-mi crescută purtându-Ţi slobod braţul drept,
Ca dintr-o lacră nencuiată mi-ai scos-o repede din piept,

Ai rupt-o, lesne ca pe-o roadă ce coaptă spânzură de ram,
Şi n-am simţit nici o durere, aşa de bucuros eram.

Apoi, frângând-o bucăţele, cum nu aveam la cină soţi,
M-ai dus tăcut la o răscruce şi-am împărţit-o-n zori la toţi.

* SUFLETUL

Sunt un porumbel călător al lumii...
Zvârlit de însăşi voia mâinii Tale
Din Arca vieţii pe tărâmul lumii,
Mă uit şi numai ape văd în cale.

De atuncea fâlfâi fără de-ncetare.
Potopul încă nu şi-a tras zăporul,
Şi n-a crescut măslinul pe care
Să-mi odihnesc măcar o clipă zborul.

Pe ape moarte rătăcesc ca orbul,
E mâl adânc pe piscuri... Şi mă-nec.
Din hoit în hoit alerg la fel cu corbul...
N-am unde sta, îngăduie-mi să plec.

Sunt porumbelul Tău, ursit de soartă
Să nu-şi mai uite cuibul niciodată:
Ascuns, instinctul nesmintit îl poartă,
Cât de târziu, la cuib, prin lumea toată!

Bat vânturi mari pe sus, dar vânturi line,
Iubire bântuie ca la-nceput...
Din trist surghiun, din lumi de hoituri pline
Îngăduie să mă întorc la Tine
Şi făr' de ramura ce mi-ai cerut...

Îngăduie-mi... şi-atuncea tot mai spornic
Vâslind prin nori, pe nori şi peste nori,
M-oi înălţa la Tine, Doamne, dornic

Cum se întorc la cuibul lor, statornic
Hulubii lumii pururi călători.

* PĂDUREA

Pădurea-n primăvară-i o frescă luminoasă,
Cu cerul plin de pete, subţire şi-aburit,
Acum întâi schiţată de-o pensulă sfioasă
Mijind, neisprăvită, pe-un fond nedesluşit.

Dar vara e un triptic:poieni copaci, izvoare...
O pânză măiestrită din pastă-mbelşugată,
Trăind, fermcătoare, în rama ei de soare,
Cu mase mari de umbră, ce strălucesc deodată.

În toamna caldă, plină de şopot şi ecouri,
Pe vale mărginită de ape ca de-un tiv,
Pădurea-şi desfăşoară bogatele-i panouri,
Cu galbene alaiuri în stil decorativ.

Apoi, târziu, în iarna cu ramuri îngheţate
Pădurea se preschimbă în friză de zăpadă,
Sculptată-n alba piatră a zărilor crispate,
Pe-un strâmt frontal de ceruri ce parcă stau să cadă.

O frescă luminoasă şi dulce-n primăvară,
Un mare triptic vara şi toamna un panou,
În friza de zăpadă schimbată iarna iară,
Pădurea e de-a pururi acelaşi-- alt tablou.

* OSTROV ÎNCINS DE APE

Ostrov încins de ape e sufetul din mine,
Mâncat mereu de valuri şi bântuit de vânturi,
Deşi stingher de-a pururi, prin asprele lui vine
Se leaga-n adâncime de vastele pământuri.

Piticul bulz de stâncă, ce-i gata să s-afunde,
Când, îmbălat cu spume, îl zguduie orcanul,
E, nevăzut, un munte cu temelii profunde,
Ce, repezit din funduri, străpunge-ntreg oceanul.

El,petecul de tină, abia-nălţat pe-un deget
Peste robia apei ce-l sapă să-l dărâme,
E pisc ajuns şi culme ţintă fără preget,

Solie spre viaţă din scoarţa humei mame.

Ostrov încins de valuri şi măcinat de vânturi,
Aceeaşi coajă-l leagă-n adâncuri nevăzute
Cu toate celelalte ostroave şi pământuri
Zăcând oricât de joase, de-afunde şi căzute.

* OBOSEALĂ

Alege numai crinii cu lăncile de floare,
Crăiesele lalele cu fusta-n patru foi,
Dar nu uita că totul, gust, miros şi culoare
Sunt fapta unei cepe înfiptă-n gunoi.

Şi lasa-mi, mie numai, cucuta şi pelinul,
Pestriţa mătrăgună cu peri la subţiori,
Eu ştiu de mult că mierea e soră cu veninul,
Culese amândouă de pe aceleaşi flori.

Cu zâmbete de aur, sau lacrim de sânge,
Lumina e aceeaşi în zori sau de-o-nnopta,
Şi-n marea umbră care pe toate-ncet le strânge,
Amurgul meu e frate cu dimineaţa ta.

De te-a ajuns urâtul pe cale şi ţi-e frică,
Operşte-te din goană,statornic, la răscruci
Vedea-vei patru dâre spre-o zare-n veci unică
Şi drumul că-i acelaşi, de vii sau de te duci.

...Şi totuşi din cenuşa ce zace obosită
Aşteaptă să renască aprinsul Phoenix iar,
Când toată bucuria ce-o ai agonisită
Putea-vei, fără murmur, s-o dai Durerii dar!

* PEDECINDEA DUNĂRII

Pe decindea Dunării, la vale,
Printre tristele mirişti cu ciulini,
Trece-n baltă, legănat agale,
Un chervan cu coviltir de rogojini.

În tot câmpul nici un fir nu-i verde,
Mişcă vântul albe colilii,
Drumul lung în zări pusti se pierde
Sub un cer de mari melancolii.

Boii moi se lasă pe tânjeală,
Grebenele roase-i dor,
Osiile gem cu-ncetineală
Şi slomnesc un fel de doin-a lor.

Omul stă cu capul gol şi mână
Înfundat în maldărul din car;
Şi-aţipit, cu jordia în mână,
Se tot duce fără hotar.

Cât un urs, întins, el dormitează
Peste sarica din patru piei de oi,
Numai ghioga aprigă-l veghează,
Ghintuită cu alămuri noi.

Când deschide ochii, vultureşte,
Peste roata zărilor năprui,
Inima-i se umple-n piept şi-i creşte,
Parcă şesul, tot, ar fi moşia lui.

"Foaie verde firul peliniţii"...
Cântă cărăuşul cătinel
Şi, treziţi, cu el odata cântă sciţii
Ce-au trecut cândva prin stepă, ca şi el!

* CÂNTEC SUFLETULUI

Suflete, navă călătoare,
Ce strabaţi, îndrăzneaţă, lumile,
Nu-mi zvârli patimile-n vâltoare...
Ia-mi-le şi du-mi-le.

Nu căta că sunt grele
Lăzile cu aur ale călătorului:
Vom plăti cu aurul din ele
Vamă corsarilor, bir dorului.

Tremură trupul, văzând abisurle;
Nu-l asculta... L-a năpădit osânza,
Desfaşoare pe vergi visurile,
Sus, cât mai sus urcă-le pânza.

Printre spumele sfărmate
Şi-ale norilor grele liote
Toate vânturile înhămate
Să te ducă numai în chiote.

Şi la câţi ţi-or striga "stai, abate,

Alergi spre pieire", spune-le
Că pe suflete din eternitate
Le poartă spre ţel furtunile.

Numai la cârmă să fie dibaci
Cel ce struneşte apa şi mugetele,
Şi tu de la Domnul ai cârmaci,
Zi şi noapte, cu schimbul, cugetele.

DIN VOLUMUL PÂRGA (1921)

* PÂRGA

Am fost un pom zăbavnic... târziu am răsărit...

Nu m-au cruţat nici grindini, nici secetă-ndelungă,

Mi-s crengile sucite şi cresc pipernicit,

Iar biata rădăcină, căznindu-se s-ajungă

În lutul gras şi reavăn, prin pietre-a sfredelit.
Dar aztăzi, peste vremuri, rodesc... Prin mii de pori,
Din fund amara mâzgă suind, se îndulceşte
Şi-a soarelui lumină o plăsmuieşte-n flori:
Azi visul rădăcinii pe ramuri străluceşte,
Voios stă rodul ciucur şi-ncet se pârguieşte...
...Şi-ncovoiat sub pârga, aştept culegători.

* SINGURĂTATEA

Adorm adânc Bucegii, şi Noaptea-i netezeşte,
Pe tâmplele lor arse, cu mâinile-amândouă.
Sclipesc pe frunţi golaşe, ce somnul umezeşte,
Broboane mari de rouă.

Doar văile-aburite huiesc fără-ncetare
Şi dârele de ceaţă, ca nişte şerpi, la poale
Se duc pe nesimţite şi curg în depărtare
Cu apele la vale.

Atunci Singurătatea se scoală-ngândurată
Şi umblă, visătoare, pe streşini de-nălţime.
Stă ceasuri neclintite, de-o stâncă răzimată,
Şi cată-n adâncime.

Dă drumul unei pietre şi-ascultă,-ncremenită,
Cum bubuie-n adâncuri pân' nu se mai aude,
Cu faţa-n sus pe urmă se-ntinde, aiurită,
În ierburile ude.

Se uită lung la stele cum ard nălucitoare...
Ascultă-n fund molifţii vibrând ca nişte clape.
Pe ceruri trece luna, plutind strălucitoare,
Ca lebăda pe ape.

Aşa îşi duce veghea pe sus, deşteaptă,
Şi de urât tot timpul ea singură îşi ţine...
Din când în când tresare şi şade... parc-asteaptă
Dar, nimenea nu vine!

* NOUL MAG

Am obosit de-atâta aşteptare
Cu ochii sus pe cer...
Şi steaua vieţii tot nu mai răsare.
De astăzi însă n-o mai cer.
Plec singur spre locaşul de-nchinare,
Spre Staulul râvnitului Mister.

Luceafărul menit ca să-mi răsară
Atât a zăbovit,
Că nu mai vreau să ştiu dacă s-a stins,
Ori eu dacă am orbit...
Nu mai aştept lumina dinafară:
O alta-n mine s-a aprins
Şi arde-n fund pojarnica ei pară,
Văpaie noaptea, ziua stâlp de fum--
Cu ochii-ntorşi spre ea pornesc la drum.

* PEISAJ MARIN

Era o vreme-nchisă, târziu după furtună
Şi apele trezite păreau că stau pe gânduri:
Din toată frământarea ei şi cazna lor nebună
Nimic nu s-a ales decât un vraf de scânduri.

Corabii zdruncinate băteau domol în maluri

Şi lemn cu lemn, pe-ncetul, le lua-napoi uscatul.
Catarge fără funii, săltate peste valuri,
Cu trupul numai aşchii veneau plutind de-a latul;

Semeţii brazi din norduri, molifţii tari din munte,
Porniţi să cucerească cu dor oaltă lume,
Soseau acum la ţărmuri cu trăsnetul pe frunte
Purtati pe năsălia nămetului de spume.

Cuprinse de nisipuri pe dosnicele dune,
Zăceau ici colo hârburi de năvi cutezătoare...
Nu s-arătau pescarii măcar să le adune,
Ci le-mbăla doar marea cu limbi de flux amare.

* ÎN GRĂDINA GHETSIMANI

Isus lupta cu soarta şi primea paharul...
Căzut pe brânci în iarbă, se-mpotrivea întruna.
Curgea sudori de sânge pe chipu-i alb ca varul
Şi-amarica-i strigare stârnea în slăvi furtuna.

O mână nendurată, ţinând grozava cupă,
Se coboară-mbiindu-l şi i-o ducea la gură...
Şi-o sete uriaşă sta sufletului să-i rupă...
Dar nu voia s-atingă infama băutură.

În apa ei verzuie lucau sterlici de miere
Şi sub veninul groazin simţeam că e dulceaţă...
Dar fălcile-ncleştându-şi, cu ultima putere
Bătându-se cu moartea, uitase de viaţă!

Deasupra, fără tihnă, se framântau măslinii,
Părea că vor să fugă din loc, să nu-l mai vadă...
Treceau bătăi de aripi prin vraiştea grădinii
Şi ulii de seară dau roate după pradă.

* PROMETEU

Am migălit mereu să-mi fac o lume,
Dar nu m-am înjosit, ca Prometeu,
Spre-a-nsufleţi plămada mea de hume,

Să fur din cer un foc ce nu-i al meu.
Ci, nencetat ciocnindu-mă cu mine,
M-am străduit să scapăr singur eu.

N-am izbutit... Şi poate e mai bine.
Nu sunt destul de rece şi-mpăcat,
Ciudoasa râvnă încă mă mai ţine.

Aş vrea scâteia, licăru-nfocat,
Când va ţâşni din suflet să răsară,
Să nu m-aprind ca un păiş uscat.

Să pot purta în mine jar şi pară,
Nemistuit de propriul meu foc,
Să luimnez şi-n mine şi-n afară,

Să nu fiu mie însumi un obroc.
Când vulturul trimis să mă sfâşie
Va tăbărâ cu groaznicul lui cioc

Din inima-mi să rupă o fâşie,
Să-şi vadă pliscul negru luminat,
Şi-aprins pe loc de-atâta bucurie,

Să ducă-n ceruri taina ce-a aflat!

* BUCEGII

Din Piatra Arsă până-n Omul colan de munţi se tot înşiră,
Cu late cefe sprijinite în citra cerurilor goale,
Şi-aşa vântoşi, că parcă singuri adâncul slăvilor boltiră
În opintirea lor nebună, la început, când să se scoale!

Mugeau înfierbântaţi de viaţă şi năzuiau mai sus trufaşii,
Să ducă-n inima tăirei, la zei, năpraznica lor pară,
Dar răbufniţi fără de veste, aşa căzură uriaşii,
Că a plesnit sub ei pământul şi pân-la brâu se îngroapară.

De atunci înţepeniţi ca-n scoabe îşi scot doar trunchiurile sparte.
Ci tot semeţi rămân de-a pururi: un pas nu le înfruntă clina.
Pereţi cu seninări ca sticla de lumea noastră îi desparte,
Şi nu-i atinge decât vântul, cu ploaia, cu umbra şi lumina.

Tot trupul lor e numai gherle cu funduri încă nezărite,
Prăpăstii oarbe, guri de iadurui, ce nu văd nici o aurora,
Cazane groaznice şi ocne, în jurul cărora cumplite
Nămestii sure, încleştate, s-au prins de gât şi-ncing o horă.

Puşi ca o vamă roditoare în calea slobodelor vânturi,
Asupra lor în toată vremea îşi varsă trăsetul vierşunul...
Bălane stive de ninsoare şi vulturi negri fără cânturi
Sunt rarii oaspeţi cu popasuri ce le mai mângâie surghinul.

Ca un imens arici de piatră pe zări ei îşi resfiră ţipii...
Întregul arc e ca o falcă, şi fiecare pisc, un dinte...
Dar peste toţi, bătuţi în slavă, străpungători se-nalţă Jepii,
Înfipţi în cerul singuratec ca două vechi, enorme ţinte.

* UREAZĂ-MI

Urează-mi luptă, nu-mi ura izbâmdă,
Hotarul vieţii nu râvnesc să-l mut...
Dar cum mă simt o facără flămândă,
Mă zbucium tot şi singur mă asmut...
Ţin rob, ca Navi, vulturul Trufiei,
Ca să-l reped, cu sângele pe cioc,
Să-mi ţintuiască-n bezna bătălie,
În loc de soare, zodiile-n loc;

Buhavei Nopţi voi rupe cetluiala
Şi vânt mi-oi fece ţeasta să-i despic;
De-o fi să cad, aprinză-mă iuţela:
Nu frunză-n vânt, bolid aş vrea să pic...
.....
Stau smirnă-n ceruri stele şi cată
Cum trage spada mâna pe pământ,
Ca-n lama ie de veci predestinată
Să-şi vadă toate fulgerul răsfrânt!

DIN VOLUMUL VEGHE (1968)

* VEGHE

Izbânda? Ce grea încercare
Destinul se culcă sătul
Şi carnea cu visul ei mare
Râvneşte-n azururi pătul.

A slavei sălbatică hrană
Priveşte doar celor flămânzi,
Şi slava ca muma spartană
Ucide copiii plăpânzi.

Oricât amintirea împlânti-i,
Şi cânte-i pe socluri un bronz,
Se macină, trişti,la răspântii
Eroii, bieţi idoli de bronz.

Când slava din câmpul de lupte

Se mută în cripte de mort,
Vertebrele urii sunt rupte
Şi ura e singurul fort.

Lingându-şi grumazul de sânge,
La pândă sta timpul rănit;
Vegheaţi când mult aur se strânge
Şi nu mai rămâne granit.

Capcane s-aţin în suişuri
Şi plăgi sub coroane de domn,
Vin zile cu două tăişuri
Şi nopţi văduvite de somn.

Nu credeţi în zodii sunt curse:
Prin naltele stele sclipind
Trec ghearele marilor urse
Şi săgetătorii ochind...

1940, iunie 30
Bucureşti

* CEASUL DE PIATRĂ

Ceasul de piatră bate de-acuma,

Trece sicriul lumii pe drum

Fără o floare, fără urmaşi,

Singur şi-n goană tras de ostaşi.

Ceasul de piatră unde te-a prins
Orice lumină-n sânge s-a stins.
Negre obloane grabnic se trag,
Vierme se face orice ţi-e drag.

Greul, ceasul, piatra cade-n rug,
Fiece clipă naşte-un obuz,
Muti, târzielnici, într-un unger
Duc solii păcii ramuri de fier.

Peste privelişti ceasul a stat,
Pleoapele zării lung s-au lăsat,

Marea e tristă, muntele tâmp,
Toţi cai morţi ară pe câmp.

Ce ubră albă-n gol a rămas
Ţintă cu ochii groaznici pe ceas?
Isus! aşteaptă ora de lut
Să ia durerea de la început.

Trece in goană tras de ostaşi,
Fără o floare, fără urmaşi,
Sicriul lumii.După sicriu
Ceasul de piatră latră-a morţiu.

1941, august
Bucureşti

* LUNATICII

Ştiu marii paznici unde ne aflăm?
Abia ieşiţi din scutecele humii.
Ne-am căţărat pe-acoperişul lumii
Şi pe tăişul evului umblăm.

Ce duh nebun în loc de lapte-am supt?
Iau minţile zănatice proportii,
Cu ochi deschişi,lunatici pui ai morţii,
Păşim spre negrul gol de dedesupt.

Înalte zodii triste trec in cer.
Noi, alchimişti ai forţei şi-ai durerii.
Ne-am altoit sălbaticei materii
Şi creştem, toţi, afară din mister.

Ci bântuiţi de Absolut-- un loc
În care visul scapă de osândă
Purtăm în mâini o torţă fumegândă,
Cu care punem veacurilor foc.

Cu cât urcăm, ne clătinăm mai rău
Pe gândurile ajunse catalige...
Şi nu cutează îngerul să strige,
Privind holbat un pas ce-am în hău.

1942, decembrie

Bucureşti

* RAPSODUL

Războinici magi, sub stema sfâşierii,
Pe căi de foc sosesc condotierii...

Toţi cei ce spargeţi lumii carapacea,
În cătărămi de duh să-i strângeţi pacea--

Şi dezrobind din zgări de veac zăsozii
Să le-mblânzească sângele rapsoii--

Cetăţile ne varsă-n suflet fierea
Pe ce-nălţimi ne-am odihnit puterea?

Ah, iat-un stârv, nestricăcios.Al cui e?
Coroana vremi-i spânzură în cuie,

Închis, ceaslovul cărnii lui tot spune
De măreţia soarelui-apune,

Dar tâmpla lui cu zei e spartă-n două
Şi-n largul coif de gânduri şerpi se ouă.

La capul lui s-au strâns la dant cobolzii,
Ies gearele din teacă, ţepii,solzii

Sub el toţi puii negri mandragore
Adie-n noapte blesteme şi hore

Arar şi noapte blesteme şi hore
Nu mai vrăjesc cu-naltă hrană leii,

Transfigurez, o fiară visătoare
Să dam asalt Gomorei încă-n floare.

Nu pâine, ci azur eu dărui plebei,
Sunt din cei şapte contra Thebei.

* AMURG ARDELENESC

Rostogolit, pământul s-a-ntors cu faţa-n umbră,
Îşi pleacă gândul pleoapa şi rana-n noi adoarme.
Dar dincolo de munte o măreţie sumbră
Cu noaptea luptă încă şi cerul e în arme.

Trec suflete prin codri şi apele sunt ruguri,

S-aprind vechi turle lângă morminte făr-de nume,
Prin curţi ard lăncile de raze în fierul de la pluguri,
Cu mâinile pe suflet se-ncruntă-n fund o lume...

Pe roata zării trasă jos, schilavă, lumina
Se rupe ca o carne a şesului în chinuri.
Ies lanţuri vechi de beznă pecetluind lumina
Şi norii, guşteri negri, cu guşa de veninuri.

O ţară-şi frânge trupul in agonii de aur,
Cu hăuri oarbe-n spate căscate s-o înhaţe,
Şi-n timp ce noi cu capul pe-al somnului tezaur
În văile uituce dormind cu visu-n braţe,

Amurgul uriaşa-i icoană bizantină
O spânzura pe-ntregul perete spart al ţării:
Gol şiroind de sânge, de visuri şi lumină,
Stă rătignit Ardealul pe crucea-ntunecării.

1940,august 17
Bucureşti

* ALBEI-IULII

De tace azi tunul şi nu-şi iau avântul
Cohortele-ntoarse, în lipsa lor sus
Să bubuie glasuri, să tune cuvântul,
Să fulgere slova, în spartul Apus

Olatul cel mare rotit e de ulii
Şi nu-i nici o puşcă ţintindu-i din zbor,
Dar glasuri viteze mereu Albei-Iulii
Vestească-i plinirea unicului dor:

Regească cetate de veci a Unirii
Pecetie pusă pe-Ardealul hrisov,
Tu matcă a jertfei, stindard dezrobirii,
Eşti scaun dreptăţii, cea făr' de istov.

În tine rodeşte de-a pururi în sânge,
Ce-n cazne vărsară cristoşii iobagi,
Năpraznica roata destinul nu-l frânge,
O, Iulie-Albă odraslele-ţi strânge:
Zbucni-va-nvierea hotarelor dragi

1941, Noiembrie 25.

* INSCRIPŢIE PE UŞA UNUI ATELIER DE ARTIST

Oricine vrea mă-mpinge şi intră, om sau vânt:
Sunt rana vie-a casei în zidul de-apărare.
Nu m-a deschis vreodată un geniu sau un sfânt,
Cu orice pas de-afară pătrunde-o destrămare.

Să nu mai bată nimeni în pieptul meu de-acum,
Nu mă mai dau în lături supusă şi sfioasă,
în loc de zâmbet, lacăt strigoilor din drum.
Mă ţintuiesc să-mi apăr scump din casă:

Să-şi scoată avuţia prin goalele-ncăperi,
A strâns în el minunea pământului şi-a mării,
Şi când avar de sine vrea alte mângâieri,
Să iasă sus la vasta vitrină a visării.

1940, Octombrie 26
Bucureşti

* INSCRIPŢIE PE O ZI DE TOAMNĂ

Au început să fie iar arborii de aur
Şi tremură minunea paletelor de foi.
Se pârguieşte vremea întinsă pe coclauri,
Divinităţi streine au poposit la noi.

Oracolele-s clare şi pacea scânteiază.
E-n tot o plinătate cu-ndemnuri de huzur.
Din slavă, peste linişti, o pajură veghază
Ca într-ompărătească hrisoavă de azur.

Dar aur şi azururi sunt goale vicleşuguri
Aduni din orice toamnă o boabă de-nţeles,
Şi dimcolo de ţarcul îngustelor belşuguri
Dă orizont tristeţii imensul câmp cules.

Tu strâns lipeşte obrazul de ziua care trece,
E ce-ai mai drag sub cerul atâtor spulberări...
Obrazul dulce-al zilei, mai tras şi tot mai rece,
Încet se depărtează, întors spre alte zări.

1941,septembrie
Bucureşti

* INSCRIPŢIE PE O FRUNZĂ DE VIŢĂ

Privesc zeiţa, goală-n al marmorei alb foc,
Cu coapsele-ncheiate în zâmbet pur de linii,
Şi-ntreb ce caţi tu, frunză, nelegiuit obroc,
Pe miezul frumuseţii şi-n inima luminii,
Când seva nemuririi, dumnezeescu-i joc,
Şi-a strâns în sâni candizi parcă-i rodirră crinii.
De ce pe-avântul lacom să spargă timp şi loc,
Pui semnul sfiiciunii, căderii şi al vinii?
Ce gând a stat din fruntea bacantei să te fure,
Să te lipsească-n ţinta desăvârşii pure,
Un zbenghi de curtezană sub pântecul rotund?
"...Destul!...Păienjănirea privirilor profane
Întoarceţi-o din drumul supremelor arcane.
Sunt pleoapa unei taine, acopăr, nu ascund".

* INSCRIPŢIE PE UN VAS DE ARGEŞ

Ţii, mire, trandafirul şi drept la piept ţi-l pui,
Ulcica mea de Argeş cu boi de faţă sui...

În dorul cui olarul te zămisli frumoasă
Şi-o ie de dulci smalţuri s-ă migălit să-ţi coasă?

Să-l fi-ndemnat, ce taină, pe-al cerului ibovnic
S-aleagă tocmai lutul şi să şi-l ia duhovnic?

Ce gând a-mpins pe asprul munte să scrie-n tine
Izvorul făr' de moarte-al tiparelor eline?

Ca-n somn, din fundul unui nemuritor descântec,
Ţi-a tras, melodioasă statura ta de cântec

La agera-i dogoare a inimii te coapse,
De-ncremenişi pur lujer de înger fără coapse.

Ca să răsai mai mândră din toate celelalte,
Te-a mlădiat de mijloc pe şoldurile-nalte

Şi-nsăilându-şi jindul, în brâu cu florări
Ţi-a pus năluca unei eterne dezmierdări...

Dar cum zvâcneau din forma râvnită sânii, plinii
Desăvârşiţi îi strânse sub un pieptar de linii

Şi-n semn că harul curse prin mâna lui uneltă,
Zâmbeşte încă luna din talia ta zveltă....

... Cum, goală plasmuire a dorului, stai mută
Te mângâie doar gândul, doar ochiul te sărută:

S-a spulberat olarul cu mâna inspirată,
Şi mirii şi mireasa ce-ai strâns la piept odată...

Ci-n tine pururi visul nestinsa sevă sparge-şi
Schimbându-te-n pierduta surată de pe Argeş

1945, Mai 28.

* TUDOR ARGHEZI

Rămâne-un mag al lumii, un alchimist, acel
Ce-a înjugat c-un zâmbet azurul la injuriii.
Cu subţiime de înger el puse-n gura urii
Măscara grea de aur cu nimbul pur la fel.
A făurit sudalma aşijderi unei steme,
Cu paralei şi zgripţuroi în smalţuri de inel,
Să dea cu ea bineţe şi lără a se teme
Şi-a împroşcat stăpânii, de-a pururea rebel.
A dezmăţat cuvântul, uşor, ca pe-o muiere,
Îmborţoşat, prin vârful condeiului de miere,
Să-i fete dupa voie serafi ori vârcolaci,
Râvnind, lihnit, să muşce din soare şi din lună,
Şi-n sobra-i semeţie infernul e arvună,
S-ajungă paradisul pe schele şui de draci.

1948,februarie 22, duminică dimineaţa
Bucureşti